

Er aldring et problem? DGS – Middelfart 2021

Dosent emeritus
Runar Bakken
USN Eldre Forsk
Universitetet i Sørøst-Norge

Vi har alle været kalver

Jeg står i gjeld til Danmark; til danske forskere

- Det var Leonora Blaakildes kritikk av aktivitetsteoriene og suksessfull aldring fra 2004, som fikk meg til å formulere spørsmålet: ER aldring et problem?
- Dette skjedde i arbeidet med min nye bok...

Runar Bakken

I LØVENS GAP

Om aldring og alderdom
nå og i årene som kommer

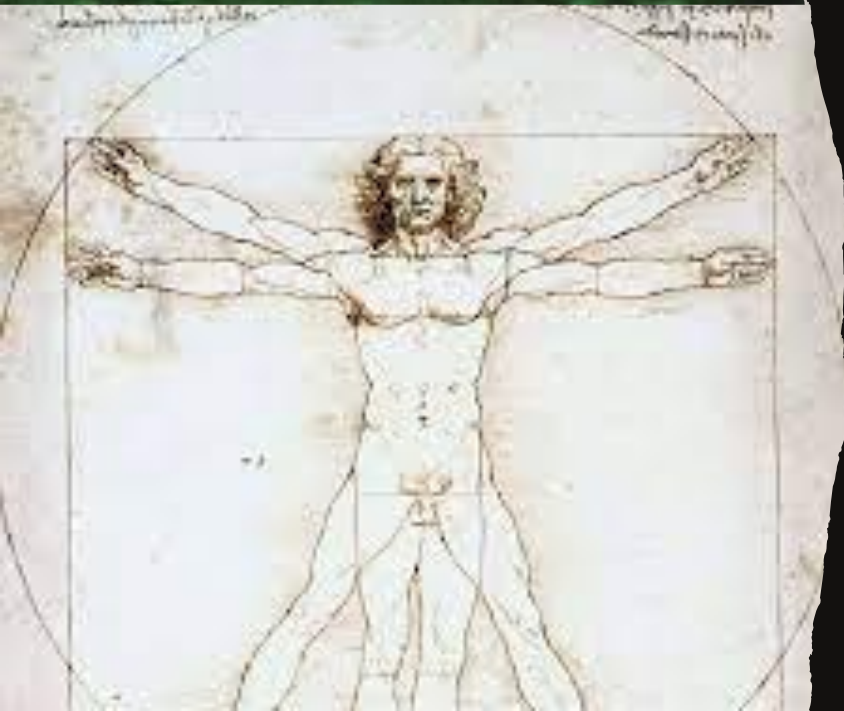
ÇAPPELEN DAMM AKADEMISK

Menneskets eksistensielle grunnvilkår

- Menneskets har en artsspesifikk livslengde.
- Vi fødes, eldes og dør
- Vi forstår ikke *hvorfor* vi fødes, eldes og dør; det bare er sånn

- Døgnflua lever ett døgn
- Skilpadde, kan bli 200 år

- Ei håkjerring vi ser idag, kan være født under Napoleonskrigene
- Homo Sapiens kan bli 120 år

Er
menneskets
eksistensielle
grunnvilkår
et problem?

- Det ligger utenfor det vi kan forstå som et *problem*; i betydningen noe som skal løses; som venter på sin løsning
- Det kan oppleves som et problem; som en tung byrde, men..
- Derimot; Alt hva aldringsprosessen kan føre til av sykdom og plager, og ikke minst hvordan vi og de statlige myndigheter forstår og forholder seg til det, kan være et problem vi må gjøre vårt ytterste for å løse

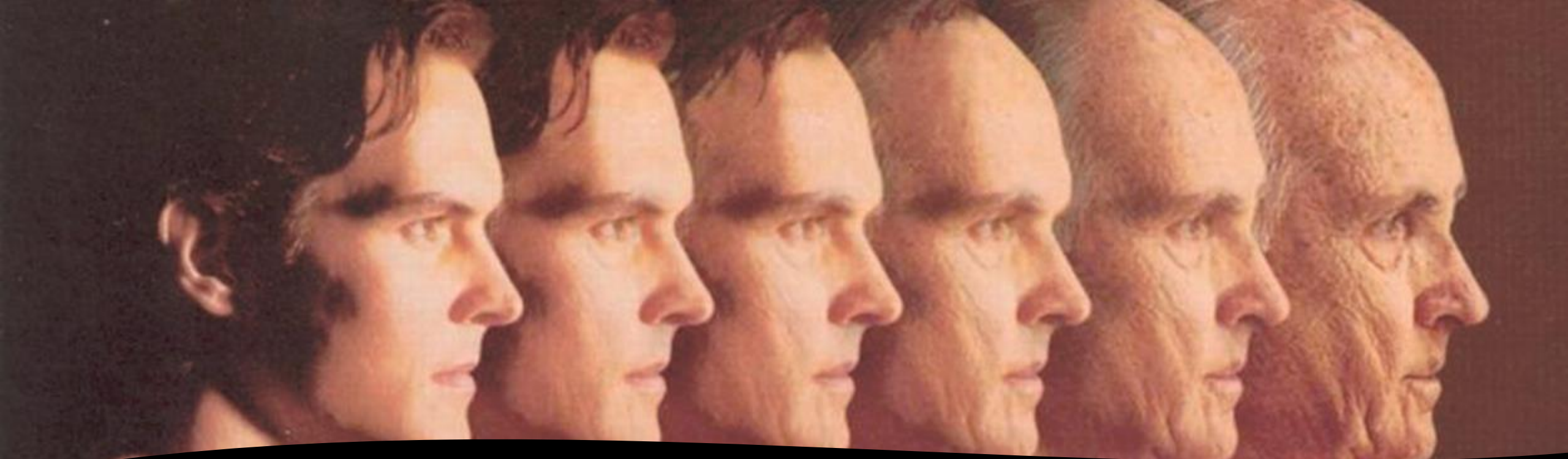

Hvem setter
dagsordenen
for gamle
mennesker
liv?

- De som forstår det å eldes som et problem, setter i stor grad dagsordenen for gamle menneskers liv.
- Å leve=å eldes, og det er ikke et problem. Det skal leves. Hele livet skal leves.

-
- Det er som barn og gamle vi er konkret og praktisk avhengige av at andre mennesker ivaretar oss. Blir vi ikke det, dør vi.

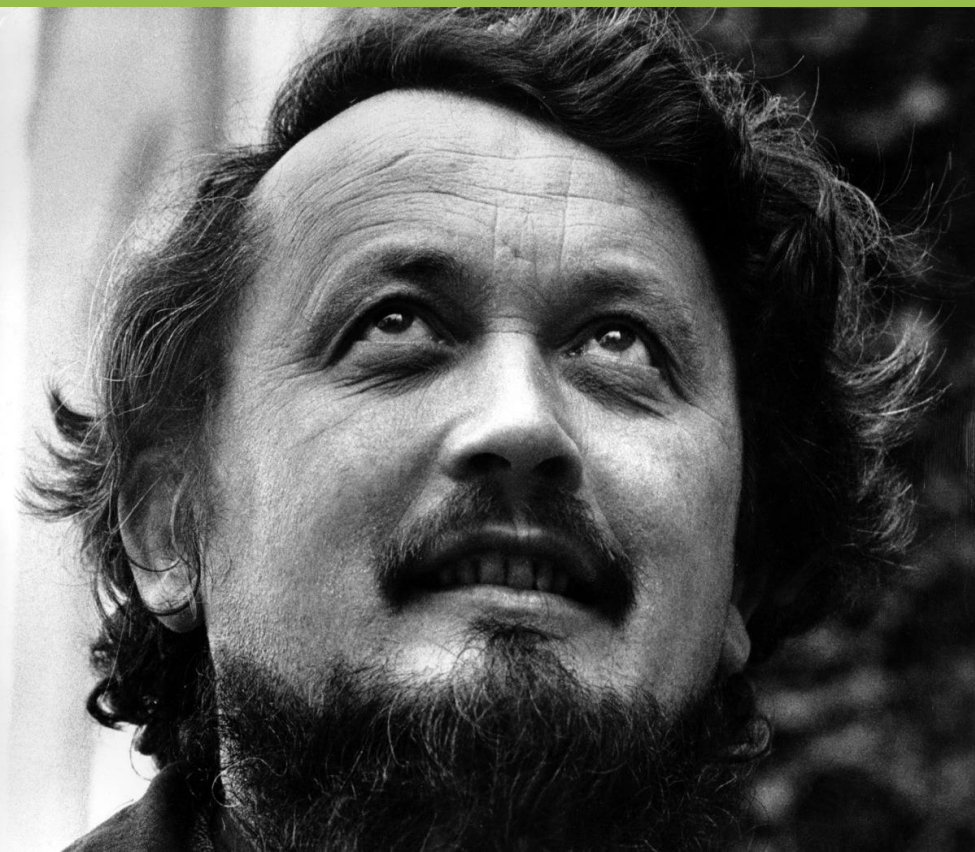
Aldringsproces
er ikke en
sykdomsproces

Min alderdom sneg sig ind i mig;
en dag var jeg faldet i hans kløer.
Han tog mig med til et andet land,
og der var jeg ikke som før.

Konklusjon:
Aldring ikke
lik sykdom

- Setter vi =tegn mellom aldringsprosess og sykdomsprosess, blir det å leve og eldes i seg selv et problem som helsemyndigheter og helsepersonell søker å løse.

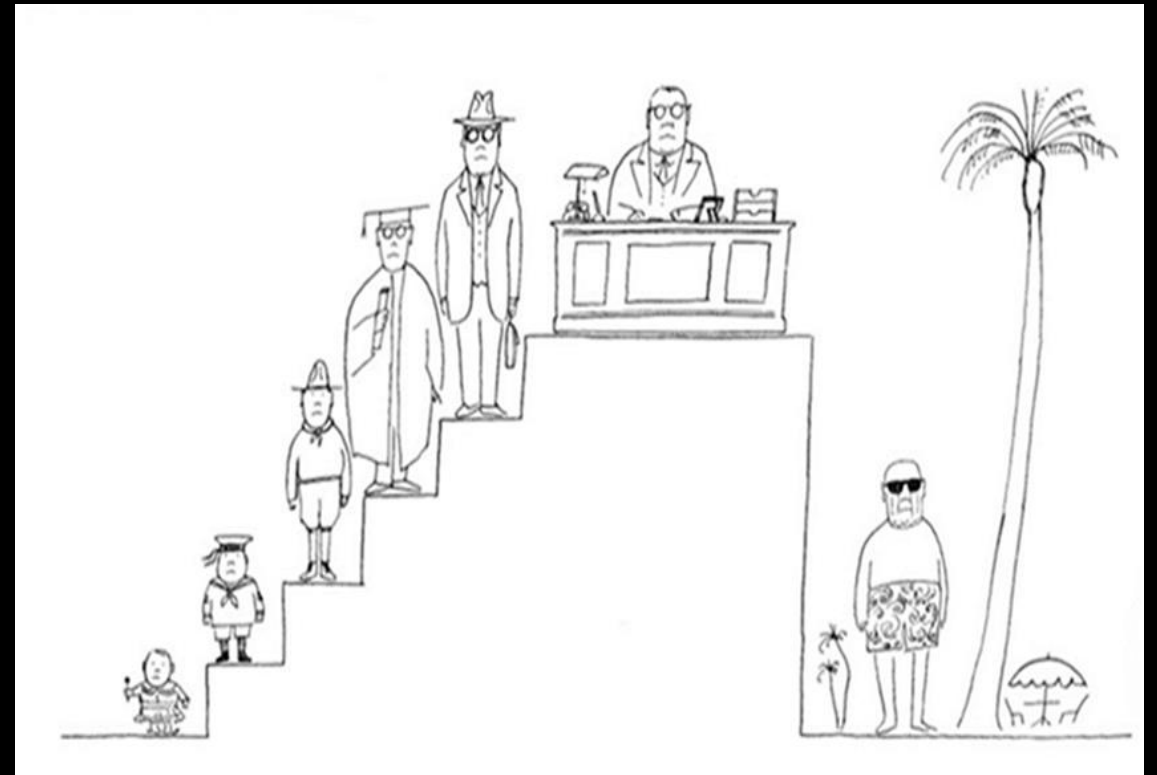
Hans Skjervheim – norsk filosof (1926-1999)

- «Ved å objektivere mennesket går en til angrep på den andres frihet. En gjør den andre til et faktum, en ting i sin verden»
- Hvis helsepersonell og helsemyndigheter, setter likhetstegn mellom *sykdom* og *alderdom*; sykdoms- og aldringsprosess, begår helsepersonell ifølge Skjervheim et kategorimistak;
- Det er konsekvensene av aldringsprosessen; ikke selve aldringsprosessen, helsepersonell skal forholde seg til

Det er medisinen som sykelligjør - gjør alderdom til et problem - i tilbaketrekningsteorien

- Det er fornektelse av forventet forfall og død som medfører at aktivitetsteoriene og suksessfull aldring anser aldring som et problem (Blaakilde)

Konsekvenser av begge forståelsesrammene:

- Biomedikalisering; en biososial dominerende orden (Katz)
- Myten om mennesket som en “Durasellkanin” (Tine Fristrup)

Konklusjon så langt:

- Når det ikke trekkes opp et prinsipielt skille mellom aldringsprosess og sykdomsprosess, er det fort gjort å intervenere alt som er problematisk ved det å eldes og leve som gammel

Målet med et helsefaglig nærvær?

- Ivareta den andre integritet.
- Et menneskes integritet fremtrer for andre som *grenser* og hegner om vår integritet
- Når vi blir gamle og avhengig av andre, må vi legge livene våre i hendene til helsepersonell. Vi er i stor grad utleverte.
- Krenkes grensene – vår integritet – kan «miste oss selv»

Vi står igjen
med to
premisser for
det
helsefaglige
og frivillige
nærvær

- Det er aldringsprosessens konsekvenser for kropp og sinn, for det sosiale og kulturelle rommet gamle mennesker lever i, som vi skal forholde oss til
- Og
- Målet med det hele er å ivareta den andres integritet
- Dette er mitt svar på: *Er aldring et problem?* Nei. Hvis vi nøyer oss med å forholde oss til aldringsprosessens konsekvenser, i den hensikt å ivareta gamle menneskers integritet, så er aldring ikke et problem.

Det er noe ved
det i seg selv å
bli gammel og
skrøpelig, som
vi ikke kan
gjøre noe med,
men...

Bjørn Eidsvåg

- ...men hva kan vi gjøre?

<https://www.youtube.com/watch?v=jnSwQcPp8uw>